

KURYER LITEWSKI

W WILNIE W PIĄTEK DNIA 19 PAZDZIERNIKA V. S. 1817 ROKU.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

— *Wilno* —

W przeszłą niedzielę, d. 14 t. m., obchodzono tu narodziny N. Cesarzowej *Maryi*. Zrana w kościołach odprawiono się nabożeństwo i śpiewane było *Te Deum*. Wieczorem miasto było oświetlone.

Ostatnia data z *Moskwy*, jest d. 3 października. NN. Cesarzowie przybyli do tej stolicy d. 30 p. m. o godzinie 10 tej wieczorem. Dnia 1 t. m., zrana o godzinie 10 tej urzędnicy wojskowi i cywilni, i obywatele w wielkiej liczbie zebrawali się na pałac, oczekując na wyjście NN. Osob do kościoła. O godzinie 11 Cesarz Jmć, NN. Cesarzowie, W. X. *Mikołaj*, W. X. *Alexandra* i Xiążę Pruski *Wilhelm*, szli w towarzystwie wielu urzędników. Jak tylko lud wyrzał Najjaśniejszą Familiją, wnet napelniał powietrze grzmiącym okrzykiem radoznego *Ura*. U drzwi kościoła Wniebowzięcia P. *Maryi*, rządzący metropolią Moskiewską, Arcy-Biskup *Augustyn*, spotkał Najjaśniejsze Osoby i powitał stosowną mową. Po mszy nastąpiły dziękczynne modły, a N. Cesarz i NN. Cesarzowie udali się do drugich kościołów, oddając w nich cześć relikwiom i obrazom śś., z kąd potem powrócili do pałacu. Z okoliczności tak szczęśliwego dla Moskwy zdarzenia we wszystkich kościołach było całodziennie bicie we dzwony, a wieczorem miasto było oświetlone. Cesarz Jmć przed przyjazdem NN. Cesarzowych udał się na stacyą *Czerwona* graż i powitał przybywające NN. Podróżne. Dom pocztowy był tam rześście oświetlony, pokoje pięknie przyozdobione, W. X. *Mikołaj*, W. X. *Alexandra* i Xiążę Pruski *Wilhelm* z orszakiem nocowali tam z 29 na 30. Dzierżawca poczty otrzymał od W. Xięcia w podarku złoty zegarek, a od Xięcia Pruskiego 150 rubli.

Dnia 2 października na *Dziewiczym polu* odbył się wielki przegląd gwardyi pieszej i konnej, która przysła tu przed przyjazdem Jego Cesarskiej Mości do Moskwy. Wspaniały ten widok ale dla tutejszych mieszkańców był nowym, tyleż zachwycającym. Cesarz Jegomość wyjechał z pałacu o godzinie 11 przed południem. Droga, prowadząca na *Dziewicze pole*, mnogim była napelniona ludem, który przejeżdżającego Monarchę witał ustawicznymi okrzykami radoznego *ura!* Na wspomnianym polu nowy najwspanialszy stawił się oku widok. Nieścignione okiem szeregi wojsk najwyborniejszych, blask oręża, zręczność w obrotach, obecność najukochańszego Monarchy, dla którego waleczni wojownicy z całego serca wykrzykiwali *ura!* to mocne wyrażenie radości i miłości, wielka liczba Jenerałów, dziełami wstawionych, tłumy ciekawego ludu, który nietylko pole, ale dachy domów i parkany okrywał, tworzyli widok zachwycać tylko mogący, lecz do opisania niepodobny: bo niema wyrazów tak mocnych, któreby mogły wydać ten zachwycający obraz. Na tej wielkiej paradzie znajdowały się Najjaśniejsze Cesarzowie, również huczni okrzykami *ura!* powitane od wojsk, które potem przed NN. Paniami z muzyką przeciągały. Po skończonej paradzie, Najjaśniejszy Cesarz Jmć i NN. Cesarzowie napowrót się udali, przeprowadzani okrzykami ustawicznie ponawianego *ura!* — Dnia 3, po odprawionej paradzie zmiany

straży na placu kremlinskim, mieli szczęście być przedstawianymi NN. Cesarzowym urzędnicy wojskowi, a na obiad zaproszeni zostali Senatorowie i Jenerałowie porucznicy.

Liczba okrętów w *Rydze* do dnia 13 października: przybyłych 1725, wyszłych 1628.

Cena zboża w *Rydze* dnia 13 października: Łaszt żyta 362 — 366 rub. assyg. Łaszt pszenicy 652 $\frac{3}{4}$ rub. ass. Łaszt ięczmienia 276 i pół rub. ass. Łaszt owsa 264 i pół rub. ass.

Kurs wileński na assyg.: rub. srebr. 3 r. 86 i pół k.; Dukat 10 r. 83 k.; imperyal 38 r. 15 kop.

Z *Grodna* (artykuł nadesłany)

Na dniu 30 septembra zakończyło się tu piętnastodniowe missyjne nabożeństwo, w kościele WW. JXX. Dominikanów *Grodzieńskich* odbywane. Szanowny ten Zakon, w biegu tego czasu, przed zgromadzającym się codziennie po kilka tysięcy ludem, kazania, nauki i katechizmy, przez WW. JXX. *Jakuba Stawskiego* Przeora, *Jakuba Falkowskiego* Kaznodzieję, oraz *Eymontta Pietraszewskiego*, *Płoszczyńskiego* i dalszych XX. odbywane, dowodzić starał się z iaką gorliwością powołanie swoje exekwując, prawdziwie celowi odpowiadał, nauczaniem artykułów wiary, wierności ku Najjaśniejszemu szczęśliwie nam Panniacemu Monarsze, i potrzebie poprawienia skażonych obyczajów. Gorliwa usilność i praca, dorównywały nadgrody mieć nie mogąca, z największą chlubą, przy znacznym na światło koszczie uskuteczniła, godna w dalszych miejscach naśladowania, sprawiła pożądany skutek na umysłach zgromadzonego na to nabożeństwo ludu chrześcijańskiego i do prawdziwej wdzięczności ku temu Zakonowi Publiczność pobudziła.

Chłopięnicze (w guber. mińsk.)
(Artykuł nadesłany)

Dnia 15 tego miesiąca, iako w dzień koronacy Najjaśniejszego Monarchy *Alexandra I.* pierwszy raz uczynione zostało publiczne otwarcie Szkoły, z powiatowego miasta *Borysowa* tu przeniesionej. Nic nie opuszczono, coby się mogło przyczynić do uświetnienia miłej dla serc kochających nauki pamiątki, do oddania prawdziwej czci Monarsze, najlepszemu ich opiekunowi i Miłośnikowi szczęścia ludów, Jego potężnemu berłu podległych.

Zrana o godzinie 9 nauczyciele i uczniowie udali się do kościoła XX. Dominikanów na mszę ś., po której JX. *Wolozewicz* Podprzeor zaintonował *Te Deum*, przesyłając wspólnie z nauczycielami, uczniami i zgromadzonym ludem, najgorętsze modły do Pana zastępów, aby błogostawić raczył mądrym Panowaniu *ALEXANDRA I.* i Jego Najjaśniejszej Familii. Poczem zgromadzenie szkolne, powróciwszy do mieszkania Dozorcy szkoły, postanowiło, aby posiedzenie publiczne miało miejsce po południu. O godzinie więc trzeciej, w sali szkolnej, w obecności licznie zgromadzonego z różnych powiatów obojey płci obywatelstwa, a umyślnie przez okolniki na ten akt zaproszonego, naprzód zagaił posiedzenie Nauczyciel Fizyki i Matematyki, JP. *Wincenty Naxianowicz*, który w swęj stosownej do rze-

czy i okoliczności mowie wyprowadziwszy tego zakładu początek, za czasów dawniejszego Rządu, trwanie i zamknięcie, tudzież terazniejsze jego wskrzeszenie, jako skutek dobrodzieystw Najjaśniejszego Monarchy, *Alexandra I*, szukającego swęj sławy w prawdziwym swoich poddanych szczęściu, które im w oświeceniu wskazuje; nadto okazawszy, że wskrzeszony ten zakład, obiecuje obfitszą korzyść, mającą spłynąć na powierzone sobie przyszłych pokoleń oświecenie, dla powiększonej liczby Nauczycielów, opisał środki jakich przedsięwzięło używać zgromadzenie tej nowej szkoły, w kształceniu i doskonaleniu powierzony sobie młodzi, aby godnie odpowiedziało i zbawiennym zamiarom troskliwego o dobro swojego ludu Monarchy, i usprawiedliwiło położoną w sobie ufność rządu i powierzających rodziców cele troskliwości swojej. Niezapomniał także wynurzyć wdzięczności JW. *Ireneuszowi* Hrabi *Chreptowiczowi*, dziedzicowi miasta, w którym ma miejsce ta szkoła, za wystawienie własnym jego kosztem budowli, dopełniających wygody zgromadzenia tej szkoły.

Potem Nauczyciel Wymowy i Prawa, JP. *Onufry Zdanowicz*, w przyzwoitym obrazie wystawiwszy i gruntownie dowiodłszy wyższości edukacji publiczney od prywatney i obfitszych pożytków z pierwszej niż z drugiej na kraj spływających, okazał na czém prawdziwe zależy oświecenie, jaki ma cel i jaka do nabycia jego najprostszą i najpewniejszą jest droga. A że hojne dobrodzieystwa *Alexandra Igo* są najpierwszym i najmocniejszym fundamentem, na którym cała budowa oświecenia bezpiecznie się opiera i najszczęśliwiej wzrasta, przeto zachęcał młodz szkolną do prawdziwej wdzięczności, wierności i miłości dla Tego Najlepszego Monarchy, jey uszczęśliwieniem zajętego. Tudzież cnotliwego Obywatela JW. Hrabi *Piasa Tyszkiewiczza*, Marszałka Powiatu Borysowskiego, hojnie w celu przeniesienia tej szkoły z Borysowa do iego dziedzicznego miasteczka *Lohoyksa* czynione ofiary, chociaż dla miejscowych okoliczności skutkiem uwieńczone byż nie mogły, jednakże jako zawsze godne są szacunku i publicznego wspomnienia, zapomnianemi nie były.

Nakoniec Nauczyciel Grammatyki, JP. *Piotr Kosłowicz*, mając rzecz o Edukacji w ogólności, jey potrzebie i wpływie na ukształcenie moralne młodzi, oddał hold poszanowania i wdzięczności Najlepszemu z Monarchów, który dla dobra i uszczęśliwienia swych ludów jednostayną i publiczną utwierdził Edukacją, zachęcał młodz szkolną do szanowania religii, praw i ustaw krajowych, miłości tronu i oyczyzny, zamiłowania cnoty, a zniechęcał występku, słowem, korzystania z dobrodzieystw starannego wychowania, aby odpowiedzieć godnym zamiarom czulego Ojca i troskliwego o byt dobry kraju Monarchy. Tu się skończyło publiczne szkoły posiedzenie z powszechnym ukontentowaniem licznie zgromadzonych Obywateli, widzących w przyszłości miłą nadzieję obfitych z nauk dla swych potomków i kraju pożytków.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Miasto wolne Krakow

Kommissarze Dworow Austriackiego, Rossyjskiego i Pruskiego, wyznaczeni do organizacyi tego wolnego miasta i iego okręgu, wymieniali między sobą dnia 2 września zatwierdzenia umowy, mocą której owe trzy Dwory na odmianę 13tego artykułu konstytucyi miasta *Krakowa* zezwolily.

Francya

(Z gaz. berl.) Paryż, dnia 6 października. W nocy z dnia 4 na 5ty ukończoną została sprawa o spisek czarney szpilki. obrońcy oskarżonych usilowali okazać, iż żadnego spisku, w znaczeniu, pod jakim prawo wyraz ten uważa, nie było, i że cała ta rzecz kończy się na słowach, nie mających żadnego znaczenia i na bezasadnych pogłoskach. Sąd przysięgłych, po siedmiodzinnym naradzeniu się, oświadczył, że oskarżeni:

Marie Contremoulin, Louis Fonteneau, Dufresne, Moutard, Duclós starszy, Bonnet i Crouzet nie są winnymi o należenie do spisku odmienienia rządu lub porządku dy nastyi i uzbrojenia obywateli i mieszkańców przeciw władzy królewskiej, ani im też zarzucić można, że nie donieśli o pomienionym spisku, jak prawo mieć chce. Ze zaś sąd przysięgłych zaprzeczył i dalszych 6 pytań, w których Prezydent zebrał główne punkta oskarżenia, przeto wszyscy oskarżeni za niewinnych uznani i natychmiast uwolnieni zostali. Uwolnienie ich tém większą radość wzbudziło, że oskarżeni byli przez ludzi, którzy ich do tego spisku wciągnęli (podobnie jak niedawno się w Anglii przytrafiło). Prezydent jednak zabronił wszelkich okazow głośnego ukontentowania, i potwierdził potém wyrok przysięgłych. — Między świadkami znajdował się jeden z oskarżycielów, sekretny agent rządowy, *Grimaldi*, którego świadectwo odrzucić chciano. Ale, że on należy do liczby tych, którzy żołąd pobierają, a nie z poszczególnych oskarżeń korzyść swą upatrują, z tego więc względu uznał go trybunał za ważnego świadka.

Odlanie konnego posagu *Henryka IV* dziś się uskuteczni.

Cesarz Austriacki przysiał dla czterech gmin departamentu *Cote d'or* sumę 4500 fr., wynagradzając szkody, które ponieśli przez austriacki oboz, 130,000 ludzi, w roku 1815.

Akademia francuzka otrzymała od niewiadomey osoby dar 6000 fr., z przeznaczeniem, ażeby summa ta obróconą była na nagrodę za napisanie dzieła, dążącego do poprawy obyczajow.

Paryż dnia 8 października. Proponowani w Paryżu, a nieprzyjęci na członkow Izby deputowanych: *La Fayette, Manuel, Gilbert de Vaisin i Benjamin Constant* znani, a niektórzy sławni już z dawniejszych rol swoich politycznych. *La Fayette* okazał się przed rewolucją i po niej gorliwym nieprzyjacielem wolności. O szczerości zamiarów jego nigdy nie powątpiewano; w roku 1792 opierał się on mężnie bezprawiom republikanow i jakubinow. Jest prawdziwym konstytucjonistą; albowiem gdy d. 10 sierpnia pierwszą konstytucją i tron zburzone widział, i niemógł ich utrzymać swoim wojskiem, opuścił ie razem ze sztabem głównym, i poszedł na długie więzienie. — *Manuel*, z departamentu dolnych Alp, najsławniejszy adwokat sądownictw w *Aix w Prowancyi*, był członkiem Izby reprezentantów 1815, i odznaczył się w niej jako pierwszy z mówcow; atoli on to uczynił i utrzymał wiadome wniesienie, ogłoszenia po abdykacyi *Bonapartego*, syna iego cesarzem. — *Gilbert de Voisins*, dawniey adwokat, odznaczał się podczas rządow Dyrektoryalnych na kilku zgromadzeniach prawodawczych, a później jako trybun za konsulat; następnie był radcą stanu *Bonapartego*, a podczas stu dni członkiem Izby *Parow*, gdzie również otwarcie nieżyczliwość swoją ku teraz panującej dynastyi okazał. — *Benjamin Constant* walczył otwarcie przez pisma przeciw powstającemu despotyzmowi *Bonapartego*; gdy ten całą władzę pañowania zagarnął, opuścił Francją i przebywał z *Pañią Stael* w *Szwajcaryi* i Niemczech, oddając się jedynie naukom; pierwszych dni marca 1815 pisał wysokie wezwanie do narodu, ażeby się opierał przybyłemu despotcie, ale po 20 marca pogodził się z nim; przynajmniej przyjął miejsce w jego radzie stanu, i układał znaiomy dodatek do konstytucyi. — *Lafite, Rod i Dellesert* byli także członkami Izby reprezentantów 1815, niczego jednak przeciw *Bourbonom* nie czynili, i zawsze się umiarkowanymi okazywali.

Uwięziony *Monnier*, który dał powód do procesu o czarną szpilkę, opatrywany był dotąd w więzieniu swoim jako więzień stanu. Ale ustało to dla niego godziwego i niepojętego postępowania jego przeciw adwokatowi *Tourret*, któremu życie winien, podczas pytań sądowych i przez cały ciąg tej sprawy.

Czytamy w gazecie kolmarskiej następujące ogłoszenie, godne naśladowania: „Od niejakiego czasu zniknęła tabakiera kamienna, z ławy zieloney, w złoto oprawna; wiadoma jest osoba, która ją niewidzialną

uczyniła. Właściciel uprasza jak nayuniżeniey, ażeby tabakiera ta znowu światło dzienne oglądała i na tém miejscu postawioną była, z którego zniknęła; w przeciwnym bowiem razie ten, co ją zatrzymuje, sam w podobną przygodę, jak tabakiera, popasnąć może.“

(Z *Korr. hamb.*) Jedna z gazet szwajcarskich, w *Bern* wychodząca, zawiera z *Paryża*, co następuje: „Ze komitet Bonapartystów, który, jak dobrze wiadomem było, wszędzie płatnych agentów tajemnie utrzymywał, i którego robotą było, ułożenie i rozszerzenie manuskryptu z wyspy *ś. Heleny*, przestał dawać honoraria i wszelką płacę razem wstrzymał; wiadomość o tém otrzymaliśmy naprzód z *Niderlandów*: a pilne śledzenia tak tu namieyscu, jako otrzymane doniesienia z *Lyonu* i *Strasburga*, o rzeczywistości tego potwierdzają. Regularne tajemne pensye, które licznym w stolicy i po departamentach agentom wypłacano, były tak znaczne, że np. podporucznik brał na miesiąc 50 talarów francuzkich, i nadto wynagrodzenie pieniężne za odbywane podróże. Nie ma już żadney wątpliwości, że znaczna część funduszow, do rozrządzenia pomienionego komitetu zostawionych, użyta była na to, ażeby cenę zboża do tak nadzwyczajney podnieść wysokości, iżby tym sposobem sztuczną drożyznę i głód we Francyi sprawić, a to dla wzniecenia powszechnego przeciw rządowi powstania, do którego wszelka osnowa rozpięta i sidła rozstawione już były. Długo czas było zagadką, skąd rewolucyyny komitet czerpał pieniądze, któremi tak hojnie szafował, i dla jakiey przyczyny plan swój razem odmienił. Otrzymałoteż raz dosyć dokładne objaśnienie tej rzeczy. Przypisywać przyczyny wstrzymania wypłat niedostatkowi funduszów, nie można było: raz, że ich dotąd bynajmniej nie zabrakło; potem wiadomo, że jakkolwiek wielkie były wydatki, w równym jednak stosunku pomnażał się dochód z frymarku zboża. Przywóz z *Odessy*, sam jeden, przyniósł czystego zysku 24 milionów fr., a mąka amerykańska może drugie tyle zysku przyniosła. Całą rzecz objaśnia następująca okoliczność: majątni Bonapartyści, którzy się wynieśli do Ameryki, a szczególnie *Józef Bonaparte*, skrycie posiadali jeszcze we Francyi bardzo znaczne dochody, i temi to komitet rewolucyyny podług woli swey rozrządzał. Ztąd to wszelkie śledzenia rządu, czy nieprzychodzą pieniądze z *Ameryki*, były daremne; żadne bowiem ztamtąd nie przychodziły. Teraz zaś ciż sami Bonapartyści nadali inny kierunek zamiarom swoim. Zakładają oni w stanach zjednoczonych, w żyźney, dobrze Francuzom znajomey *Luizyannie*, kolonią, do której wszystkich z partyi swęy chcą pociągnąć. Summy, iakich dotąd we Francyi w wiodkach rewolucyynnych używano, mają teraz służyć do prędkiego podniesienia pomienioney kolonii. Tym sposobem objaśnić sobie można, dla czego od niedawnego czasu tak ogromne summy pieniężne z Francyi do Amerykańskich banków przesłane zostały. Temi czasy jeszcze wyszły z portów niderlandzkich do Ameryki ogromne beczki ładowane hiszpańskimi dublonami i piastami.“

Czytamy w gazecie ryzkiey, *Zuschauer*, pod d. 3 października od granic francuzkich: „Odnawia się pogłoska, że odmiany w ministeryum wojskowym pociągną za sobą podobneż odmiany w ministeryum spraw wewnętrznych; i że te odmiany wkrótce nastąpić mają. Pan *Lainé* ma opuścić Ministeryum spraw wewnętrznych i być wyniesionym na para Francyi; hrabia *Mole*, minister marynarki, ma być ministrem spraw wewnętrznych, a na jego miejsce ministrem morskim ma być mianowany Marszałek *Marmont*, który się teraz w *Lionie* znajduje.“

Taż gazeta z gazety niemieckiego dostrzegacza umieściła, co następuje: „Wypadki w *Lionie*, które uczyniły potrzebnym posłanie tam Marszałka *Marmonta*, mają związek z tém, co teraz we Francyi ruch nadaje. Z osób, które Marszałek do siebie przypuszcza i z odznaczeniem przyjmuje, rojalisci dla strony swojey nic dobrego niewnoszą.“

„Podróźni przybywający z *Francyi*, zapewniają, że tam podobne teraz ukazują się zja-

wiska, iak w *Niemczech* w latach 1809, 10, 11, 12. — coś podobnego do związku *Tugendbund* — porozumienie się zgodnie myślących, dla zrzczenia hańby, która, podług ich mniemania, od czasu bitwy pod *Belle Alliance*, na ich oyczyznę spadła. Nie czyni tego naród, ale mocna fakcja, 400.000 żołnierzy, którzy pod Bonapartym walczyli. Oni to chcą jeszcze raz pusić na los szczęście swoje, niefrasując się bynajmniej, co nastąpi, byleby nastąpiła odmiana obecnego stanu.“

„Francuzka rada stanu miała jednomyślnie odrzucić nowy konkordat z Papieżem; gdyż konkordat z roku 1814, jako organiczne prawo stanu, nie może być zniesionym.“

Anglia

Korrespondent hamburski zawiera z *Londynu* pod 4 października: „Hrabia *Palmella* otrzymał z *Rio Janeiro* urzędowe mianowanie siebie ministrem stosunkow zewnątrznych. Zostanie iednak na poselstwie w *Londynie* do ukończenia układów z *Portugalią*, względem zaięcia kraju *Rio de la Plata*.

Znaiomy *Regnauld de St. Jean d'Angely*, ciągle się w *Nowym Yorku* zatrudnia projektami niazdu na Francyę i przywróceniem *Bonapartego*. Kupuje on okręty, dobra, zamawia obiady, i w mniemaniu zaliczonych awansow wydaie assygnacye do wszystkich bankow amerykańskich. Niedawno temu, (donosi iedna z gazet newjorskich) obstałował sidła i rzędy na cały pułk jazdy i miał zamiar przewieźdź na batach parnych woysko do Francyi. Teraz lęka się on, ażeby nie był otrutym i rozumie, że spisek przeciw niemu jest uknowany. Poseł rzeczypospolitey *buenoayreyskiy*, *P. Thompson*, był w podobnymże stanie pomieszania, iak *d'Angely*.

Z przyczyny niedobroci zboża tegorocznego zbioru, cena iego znowu się podniosła.

Od 1 grud. 1816 do 31 lipca 1817 wprowadzono z *Afryki* do *Havannah* niemniej iak 11,161 niewolnikow negrow.

52 regimentow woyską liniowego, między którymi 7 jazdy, stoją teraz na kwaterach w *Irlandyi*.

Wszystkie z *Charleston* do *Karoliny Południowej* i z *Savanna* do *Georgii* przybywające okręty, muszą odbywać kwarantannę w portach amerykańskich, dla morowey zarazy, teraz tam mocno grassuiący.

Terazniejszy Prezydent stanow północno-amerykańskich, *P. Monroe*, zwrócił tak mocno uwagę swoię na marynarkę, że patryoci angielscy zastanawiają się z tego powodu nad przyszłością. Posiadanie naszych wysp zachodnio-indyjskich, wyrażają gazety tuteysze, jest w przyszłości bardzo niepewne; a co się tycze naszych *Indyy* wschodnich, niemożemy ręczyć, iż miestanie się z niemi tak, iak teraz z *Ameryką* południową.

Pogłoska w gazetach naszych, że *Król* neapolitański obłożnie chory, podług ostatnich wiadomości, dzięki Bogu! niepotwierdziła się.

P. Cobbet, który teraz w północney Ameryce pisze swój dziennik, oskarża *P. Burdett*, dawnego swojego towarzysza, o zdradę dobrej sprawy; twierdzi oraz, iż *P. Burdett*, starając się o dostojność Barona, został dworakiem, i przestał myśleć o reformie Parlamentu.

Gazety tuteysze umieszczają następującą dawną anekdotę o *Królu* naszym — „Chciał kazać ściąć pewne drzewo w zwierzyńcu *windsorskim*; odradzał mu Pułkownik *Price*, którego się o zdanie w tej mierze zapytał. Zawsze mi się *WPan sprzeciwiasz*, rzek *Król* z gniewem. Jeżeli *W. K. Mość* (odpowiedział Pułkownik) niechcesz słuchać zdania wiernegego slugi, nigdy się też prawdy nie dowiesz. Po nieiakiem namysleniu, uderzył *Monarcha* Pułkownika po ramieniu, mówiąc: *Słusznie mówisz Price; niech to drzewo stoi*.

W ł o c h y

Papież na prośbę posłow Państw wyznań reformowanych, pozwolił w ich kaplicach, podług obrząd-

łow swych kościołów, odprawiać stoletni obchod reformacji.

Król neapolitański rozkazał, iżby żaden z poddanych obojey Sycylii, bez szczególnego na to pozwolenia, bezpośrednio nie udawał się do stolicy świętej, prócz w samych tylko przypadkach sumnienia. Bulle, breve, reskrypta stolicy świętej, wtedy tylko w królestwie moc swoje mieć będą, kiedy od Króla wykonanie ich pozwolone zostanie; a ktoby słuchał rozkazów papieżkich, bez podobnego zezwolenia Królewskiego, albo do wykonania chciał przywodzić, podług prawa karany byź ma — Król neapolitański, jest nieco chory.

Nayjaśniejsza Xiężna Parmy, *Marya Ludwika*, przez wyrok pod d. 10 września, rozkazała: iżby poddani iey, przychodząc do niej w jakiej potrzebie, albo na drodze ją spotykając, chociażby to w uroczystym było sposobie, nigdy przed nią nieklękali, ani na twarz nie upadali. Plebanom zaś na naukach chrześciańskich w dniach niedzielnych i świątecznych, przez rok cały, każdej pierwszej niedzieli miesiąca, czytanie tego iey rozkazu zaleciła. Na wstępie do tego rozkazu tłumaczy się N. Xiężna, iż część tak wielka Bogu tylko, a nie ludziom od ludzi czynioną byź powinna.

Austria.

O podróży NN. Cesarstwa Jchmość, takie nas dalsze doszły wiadomości:

„Dnia 1 października stanęli NN. Państwo w *Starey Orsowie*, gdzie Cesarz Jegomość o godz. zgiey po południu raczył dać wysłuchanie Baszy *Nowey Orsowy*, Basza zjechał na pół godziny przed przybyciem Cesarza do *Starey Orsowy*, i wysiadł w domu przytykającym do pomieszkania Monarchy. Rozesłano dywany, po których NN. Cesarstwo Jchmość przeszli z małym orszakem dla przyjęcia Baszy w pokoju, w środku którego stał wielki stół. Na jednej stronie stanął Cesarz z Cesarzową, a na drugiej Basza z orszakem swoim. Rozmowa przez tłumacza trwała kwadrans, poczem Basza kazał podać N. Cesarzowej podarunki złożone z szalów tureckich, chustek i oleju różowego. Po oddaleniu się NN. Cesarstwa Jchmość częstował orszak Cesarzowski Baszę cukrami i kawą taką, jaką Turcy pić zwykli. Według ich zwyczaju musiał zawsze jeden z orszaku Baszy kosztować ją, nim ten je wziął do ust swoich. Potem oddalił się Basza i odjechał *Dunajem* do *Nowey Orsowy*. Gdy NN. Cesarstwo Jchmość zjeżdżali na dół przez górę *Allion*, gdzie Ich od strony tureckiej dobrze spostrzedz było można, huczały ciągle na znak radości działa w tureckiej twierdzy *Nowey Orsowie*.

Turcyja

List z *Belgradu* (pod *Konstantynopolitańskiem* przedmieściem *Bujukdere*) dnia 10 września pisany, zawiera co następuje:

„Pomimo deszczow przeszło, od tygodnia często padających, nie polepszył się jeszcze publiczny stan zdrowia, i ustawicznie zdarzają się nowe przypadki zapowietrzenia nie tylko w kilku dzielnicach miasta *Konstantynopola*, lecz także na przedmieściach *Pery* i *Galaty*, tudzież w niektórych miejscach nad kanałem, a mianowicie w *Bujukderze*, gdzie zarod zarazy, pomimo oddalenia się mieszkańców, i pomimo oczyszczenia się pod wpływem Duchowieństwa Greckiego zaprowadzonego, przecież stłumionym nie jest. Tymczasem jesteśmy w kwarentannie już przez połowę odbytey, dzięki niech będą Niebu, zupełnie zdrowymi. Lecz nawet i w wsi tutejszey wywieziono onegdaj jednego zarazą złożonego mieszkańca na łąkę, do zwyczajnych bliskich przechadzek służącą; tak więc nawet i w miejscu schronienia naszego od smutnych widoków i okropności nieszczęścia zachowani nie jesteśmy.

Z korpusu artylleryi wybrano dwa pułki, które wyruszyły już do *Belgradu* i *Nissy* dla zmniejszenia tamecznych osad wojskowych.

Rozpoczęta niedawno budowa warowni przy *Dardanellach*, tudzież naprawa dawnych warowni, już się zbliżają do końca, a pod *Tophaną* stoi w gotowości okręt przewozowy dla odwiezienia dział i amunicyi, potrzebnych do uzbrojenia tychże warowni.

Ameryka hiszpańska

Odbieramy wiadomość z południowey Ameryki, iż miasto *Augustura*, w prowincyi *Guayana* nad rzeką *Oronoko*, przyciśnione głodem od d. 17 kwietnia, kiedy osada nieszczęśliwa wycieczkę uczyniła, poddało się nakoniec 17 lipca powstańcom. Zamknięci od morza i lądu Hiszpani, musieli ustąpić z warownych miast *Augustura* i *Guayana* i popłynąć rzeką *Oronoko*. Postrzegł to *Brion*, uderzył na nich, i wszystkie prawie większe statki zabrali; 6 atoli statkow umknęło szczęśliwie do *Trinidaty*, gdzie 6 Sierpnia zawinęły. Posiadają teraz powstańcy prawy brzeg rzeki *Oronoko*; 6sciotysięczny zaś korpus, użyty do oblężenia i zostający pod dowództwem Jenerałów: *Bélvan*, *Pirr*, *Cerismendi*, *Bermudez* i *Cedreno*, może gdzieindziej działać, i dać dzielny odpór posiłkom, które Jenerałowi *Morillo* nadciągaia. Środek rozległego kraju jest prawie całkowicie przez powstańców zajęty. *Merino* stoi z 2000 woyska w *Cumanacon*; *Roxa*, w *Maturin*; *Monagas* i *Zaraza* przebiegają z ewiezoną jazdą po równinach *Barcellona*; *Paez* uczelnik w *Santa-Fe de Bigota*, zajmuje kraj od *Varina* do *Colabozá*; a *Nomato Perez*, prowincyją *Casanara* w *Nowey Grenadzie*. — Jenerał Hiszpański *Moryllo*, któremu postano posiłki, odebrał rozkaz, ażeby koniecznie odebrał wyspę *S. Matgorzaty*, iakoż po części już ją odzyskał. Mieszkańcy tameczni bronili się z rozpaczą i woysku hiszpańskiemu wielką zadał klęskę: bo im 1200 ludzi ubili.

Zjednoczone Stany Amerykańskie.

Wiadomości z tej *Rzeczypospolitey*, które *Francya* szczególnie interesować mogą, są następujące: Były Adjutant *Bonapartego*, Jenerał *Jourdan*, który się pod *Waterloo* w niewolę dostał, przybył przez *Hollandyą* do *Filadelfii*. *Caulincourt*, Xiążę *Wicencyi*, były W. Koniuszy *Bonapartego*, a nakoniec Minister spraw zagranicznych, przywioził 5 milionów frankow majątku do *Ameryki*, i stara się teraz o zakupienie wielkich dóbr w *Ameryce*. *Vandamme* chce tam podobnież dobra kupić. Były Konsul amerykański w *Bordeaux*, *P. William Lee*, który po bitwie pod *Waterloo* tak wielu *Francuzom* do przeniesienia się do *Ameryki* pomagał, mianowany jest przez Prezydenta Gubernatorem krajny nad rzeką *Mississipi*, gdzie się teraz wzdłuż *Tinibechy* wielka osada francuzka zakłada, do której *P. Lecinat*, były Członek Cesarzkiego Instytutu w *Paryżu*, ludzi uczonych i kunsztmistrzów z *Francyi* pod warunkami wiele obiecującemi wzywa. Okolica na nową osadę wybrana, leży pod bardzo łagodną strefą i wydaie wszystkie plody okolic europejskich, naybardziej ku południowi leżących. Klima tameczne równa się *Andaluzyjskiemu*, i mają tam *Francuzi* założyć miasto *Proscribopolis*.

WILNO DNIA 19 PAZDZIERNIKA 1817 ROKU

OGŁOSZENIA:

1. Za niedoizszczeniem w dniu pierwszym oktobra roku idącego wyrokiem Sądu Exdywizorskiego do ostatecznego zjazdu zakreślonego terminu. Ukazem Mińskiego Głównego Sądu 2go Departamentu w dniu 8 oktobra roku idącego za Nm 2033 wyszłym; dzień 20 tegoż miesiąca oktobra do ostatecznego zjazdu w przedmiocie finalnego ukończenia dzieła Exdywizji JO Xięcia Michała Puzyny zakreślonym został, iż w stosowność tylko co wmienionego Ukazu Sąd Exdywizorski rezolucją swoją na dniu 20 praesentis nastalym, iżby Kredytorowie JO Xięcia Michała Puzyny Prezydenta Sądów Granicznych Powiatu Mińskiego, i osoby Pretensorstwo do majątku tegoż Xięcia Puzyny w Powiecie Mińskim położenie mających ścielące, w dniu 20 mca 8bra roku idącego osobiście lub przez umocowanych sub amissione rei, a tegoż Xięcia Debitorowie pod odpowiednią iawili się postanowić, o czym w zawiadomieniu stron dla trzykrotnego obławienia podaje się swizacya. Datt na sessyi w Samochwałowiczach roku 1827 mca oktobra 11 dnia. W Protokole podpisali. Franciszek Narkuski Prezydent Ziem. Mozyr. i Exdywizor. Ksietan Jesman Pisarz Ziem. Dzieśnieński Exdywizor, Józefat Iwanowski Pisarz Ziem. Miński Exdywizor.

Zgodno: z Protokółem Andrzej Rewieński Sądu Exdywizor. Rejent.

1. Wedle Ukazu Jego Imperatorskiej Mości Samowładnego całą Rossyą etc. etc. etc.

Urodzonemu Janowi Sekretarzowi Prowincjonalnemu, Józefowi Koleskiemu Registratorowi braciom rodzonym Ożagalskim, Ignacemu Zbrożka Podczasz Podol, Tomaszowi i Annie, oraz Romualdowi i Anieli Bochwicom Skar. Nowogrodz. Konaktorom, Pozew przed Sąd Ziemi Wileński na rokierzeżniejsze oktobrowe w sprawie Urodzonych Kazimierzy z Gorskich Hrabini Tyszkiewiczowej dziedziczki dóbr Poszywinia pod asystencyą Urodz. Stanisława Hrabiego Tyszkiewicza męża, Antoniego Podkom. Szawell. Dziedzica dóbr Szawkian. Hipolita Prezydenta Grodzień. Telsz. Dziedzica dóbr Berzan Gorskich, Ignacego i Mawrycego Wizgirdow Łow Infl. dziedzicow dóbr Izdaga Alias Szawkian. Zofii Nagurskiej Sędziarki Ziem. Szawell. Dziedziczki dóbr Likszel pod asystencyą opiekunow Felicjanny rey Nagurskiej ad praesens Jucewiczowej w asystencyi męża Jana Jucewicza Marsz. odpowiednie wyniesiony oto: iż Obżaltni niemając żadney pretensyi do dóbr Zaitczych Poszywinia, Szawkian, Izdaga, Berzan Likszel w X. Zmudz. Poie Szawellm położonych z Głow Korfow do Zaitczy przyszylich niewianie klucą, na wydatki narażają; dla tego Zaitcy okazują niniejszym Pozwem rzeczywistą Istotę całego dziedzictwa, w ten sposób. Wilhelm Mikołajewicz z Krzyżberka i Marya Elżbieta Szewrynowna Korfowie małżonkowie, dobra Ziemskie w XZmudz. w Pcie dawniey Berzańskim, a dopiero Szawell. nazwane Poszywinie, Berżany, Szawkian i Likszie prawem wieczności w Roku 1636 febr. 20 pisanym, tegoż czasu marca 6 dnia w Grodz. Rossieńskim przyznany od Urodz. Wacława Janowicza i Katarzyny Mikołajowny Karppiowny na spólne Imie nabyli. Ciz to Korfowie małżonkowie czworo potomstwa z sobą spiedzonych mieli, to jest: dwóch synow Mikołaja i Jana, i dwie córki Emerencyannę i Maryannę Korfowny, a tak gdy Marya Elżbieta Szewrynowna Korfowa połowiczną rzeczonych majątnościow dziedziczką, bez żadney dyspozycyi życie swoje ukończyła, połowa dziedzictwa spomnianych dóbr, jako po matce na dwóch synow Mikołaja i Jana, i na dwie córki Emerencyannę i Maryannę Korfow naturalną Sukcesyą na równy dział przypadła, druga zaś połowa tych to majątności przy Wilhelmie Korfie oycu jako nabywcu została, po śmierci więc Szewrynowny Korfowej Jan Wilhelmowicz Korf dziedzic tylko ósmey części tych to majątnościow po matce na siebie przypadających oddalając się za granicę do służby woyskowej oycy swego Wilhelma Korfa biorąc od niego wyprawę i pieniądze z części po matce na siebie przypadającej zakwietował, a Wilhelm Mikołajewicz Korf po oddaleniu się Jana Korfa syna (po którym Obżaltni stopień dziedzictwa ścielają) i po wyrzeczeniu się przez niego dziedzictwa dwie swoje córki Emerencyannę za Brunofa, a Maryannę za Nolda w zamęcie oddając, okupił od nich schedę po matce przypadłą, to jest z Połowy połowy; i całe dobre Zmudzkie Poszywinie Berżany Szawkian i Likszie ze wszystkimi przynależnościami tak z mocy nabycia od corek dwóch, i syna iakoteż z mocy swojego dziedzictwa po Szemiotaoh iuz po śmierci Jana

Korfa prawem wieczności w roku 1663 Junii 18 pisanym, tegoż czasu 21 dnia w Ziemstwie Zmudz. przyznany Mikołajowi Wilhelmowiczowi Korfowi Syuowi oddał takim porządkiem rzeczzone dobra na iednego Mikołaja Korfa spłynęły, po którym Zaitcy one posiadają a Obżaltni niewoinie po zaszylich dawnościah Ziemskich stopień Jana Korfa do siebie przywodzą albowiem Jan Wilhelmowicz Korf za życia swego tylko był z matki swojej między czworgiem potomstwa iey schedy czwartey części, a z całości uważając ósmey aktozem, i tę schedę (jak się wyżej rzekło) oycowi przewiodł, więc za życia oycy swego będący za granicą, niemając od tegoż oycy żadnego Dokumentu, tylko sperandę Sukcesyji Testamentu w Toruniu w roku 1659 augusta 12 pisanym, w lat 36 to jest w roku 1695 8bra 25, mimo zakaz prawa statutowego aktywowanym, niemógł żonie swojej Dorocie Magdaleinie Motymogorownie zapisywać, gdyż ani za życia oycy niemający sperandy Sukcesyji, ani z matki swojej schedy, z której pierwo zakwietował Testamentem nawet Legalnym zapisywać niemógłby, ztąd to dawność potrójna wedle artykułu 91 z Roz. 4 przez Antecessorow Zaitch była zaciągnięta, w ostatku Obżal po Dekrecie Ziem. Wileń. suspensyionis w roku 1806 Junii z dnia zapadłym podobną dawność Ziemią i wedle praw statutowych i wedle Ukazu 1799 przez lat iedynastcie gurą sprawy nie poparli, racyą czego na wieczne miłozenie w swojej pretensyi zasłużyli, to wszystko Zaitcy Obżal. na podany w roku 1817 augusta 6 dnia Pozew odpowiadając, probują i nypierwo odanie dobrze osiadłej poręki przez Obżal. iako w tey Gubernii niemających Ziemią Possessyji, o skasowanie całej pretensyi niemającej stopnia i dawnościami umorzoney, o powrót expensow dopraszać się. Pisan roku 1817 7bra 20.

Roku 1817 mca 8bra 9 dnia Weżay swiadcę, iż tę kopią Pozwu w sprawie JWYW i WW. Kazimierzy z Gorskich Hrabini Tyszkiewiczowej w asystencyi iey męża Stanisława Hrabii Tyszkiewicza, Antoniego Podkomorzego Szawelskiego i Hipolita Prezydenta Grodzieńskiego Telszewskiego Gorskich. Ignacego i Mawrycego Wizgirdow Łowcz Inflant. Zofii Nagurskiej Sędziarki Ziem. Szawelskiej w asystencyi opiekunow. Jana i Felicjanny Nagurskiej ad praesens Jucewiczow Marszałkow Szawelskich WWJPP. Janowi Sekretarzowi Prowincjonalnemu. Józefowi Kollegskiemu Registratorowi braci rodzonym Ożagalskim, Ignacemu Zbrożka Podczasz. Podol, Tomaszowi i Annie oraz Romualdowi i Anieli Bochwicow Skar. Nowogr. Konaktorom iako nieosiadłym w tey Gubernii, jednę do drzwi Sądowych Ziemią Pttu Wileńskiego, drugą w redakcyi Wileńskiej dla umieszczenia w Kuryerze Litewskim podalem, i tym porządkiem o potrzebie stawienia i odpowiedzi przed Sądem Ziem. Pttu Wileń w Kadencyi terażniejszey oktobrowey zawiadomilem. Datt ut supra. Stefan Trzesniński Woźny Powiatu Wileńskiego.

2. Excerpt oświadczenia z Protokółu Sądowego Ziem powiatu Wileń w dacie niżej wyrażającej się zapisanego et Eorundem pod pieczęcią Ziemią powiatu Wileńskiego jest wydane.

Roku tysiąc ósmset siedmnastego miesiąca Oktobra osmego dnia.

Na Sądach Ziemią powiatu Wileń. stawając osobiście W. Jpan Marcin Puszczewski Adv. Subsel. Wileń. Oświadczenie wpisac do Protokółu podał następnie pisane: Oświadczenie w Imieniu W. JX. Rafała Danilłowicza Rektora i całego Zgromadzenia XX. Pijarow Wileń. czyni się z następney okoliczności. Gdy to się pokazuje, iż W. Józef Staszewski wydanemu przez siebie w roku tysiąc ósmset szesnastym Febr. dziewiętnastego dnia kwietacyyno Assekuracyynemu zapisowi wzwróceniu nazad oświadcziącym się obligu w roku tysiąc siedmset dziewięćdziesiąt czwartym marca dziewiętnastego dnia przez XX. Antoniego Mikuckiego Rektora Pijarów i X. Prosiwicz na sumę czter. zł. sto wydanego JX. Staszewskiemu, zaktórym zupełna nastąpiła satysfakcyja przez uzupełnienie tradycyi na kamienicy tychże XX. Pijarow Wileń, zadosyc czynić niechcesz; rok bowiem drugi idzie, a Ur. Staszewski przepomniałszy otem, że takowy oblig w czasie naykrótszym zwrócić przyrzekłs onego dotąd niezwracasz, dla tego oświadcziący się przez Publiczne oświadczenie zapowiadają, iż nikt takowego obligu jako w skutkach swoich przez wyexekwowaną tradycyą i następnie przez wydaną kwietacyą ustalego nabywać nie może i zaktuac oświadcziących się o wypłatę takowey sumy bez koniecznego zwrotu expensow prawnych i przyjęcia kar prawem opisanych nie jest wstanie

arazem Ur. Staszewskiego o niezwracanie, takowego obli-
gu manifestuje i w tém niniejsze zapisuję oświadczenie.
U tego oświadczenia podpis w Protokole następnym. Mar-
Pluszczewski Plenipotent.

Correctum Józef Towiański Ziem. Ptu Wileń. Regent.

1. Na skutek Dekretu Remissyjnego Sądu Głggo dru-
giego Departamentu Gubernii Mińskiej, w roku terażajey-
szym 1817 mca marca 2 dnia zapadłego, Sąd Taxatorsko-
Exdywizorski, od fundum majątności Witunicz, w Powie-
cie Borysowskim położoney, aktorstwa przedtym zeszlých
Jana Prezydenta Grodz. Oszmiał, i Wincentego Rotmi-
stra braci rodzonych Chmielewskich przybywazy, kwestye
Akcessoryjne, między Sukcessorami Zeszlých powyżey
wyrażonych Chmielewskich, a kredytorami ich i pretensorami
zalatwiwszy, akta i komportacyą przezoszczył, a następnym
zjazd, na dzień 10 Xbra tegoż 1817 roku zadeterminował,
na jakowy termin, iżby wszystkie strony z Pretensyami
i dowodami submissyjne jawiły się zastrzeżł. Oczém
przez Gazetę Kuryera Litewskiego zawiadomić postanowił.
Józefat Iwanowski Z. P. M. Pisarz Exdyw. Prezyd.
Jan Kudziłowicz Sędzia Ziem. Ihumeń. Exdywizor.
Alexander Bukaty Sędzia Grodz. powiatu Oszmiał.
Exdywizor.

2. Sąd Taxatorsko Exdywizorski Dekretem Remis-
syjnym Ziemskim powiatu Słonimskiego idącego roku
miesiąca Junii 28 dnia zapadłym, dla rozbioru funduszu
po zeszlým Franciszku Połubińskim sędziu Grodzkim Sło-
nimskim pozostałego, na satysfakcyą jego Wierzycieli wy-
znaczony w dniu dzisiejszym jako w terminie tymże Re-
missyjnym Dekretem zakryślonym do majątności Iwanko-
wicz w powiecie Słoni. leżącey rozbirowi uległey ze-
brawszy się, odbywając pierwiastkowemu zjazdowi sto-
sowne czynności komportacyą wszelkich papierów przez
wszystkich stawających i niestawających kredytorów do-
pełnić winną w przeciągu do dnia 15 następnego miesi-
ca Septembra terażniejszego roku do kancelaryi Ziem-
skiej Słonimskiej z sześciotygodniową persystencyą na-
znaczył, i Sady swoje na ostateczny zjazd ku oczewiste-
mu rozządzeniu do dnia 15 miesiąca Nowembra tegoż
roku odłożył; w jakowym przeto czasie do składania do-
wodów zamierzonym, iżby wszyscy kredytorowie i wszel-
kiego tytułu do funduszu zeszlęgo Połubińskiego Sędzie-
go pretensorowie papiery należności swoje wykazujące
do wzmienioney kancelaryi Ziemskiej Słonimskiej kom-
portowali przez niniejszą awizacyą ogłaszając razem
wszystkich kredytorów zastrzeżę iż jesliby ktokolwiek
w następnym terminie zjazdu niestawał i swego preten-
sorstwa nieobjawił z mocy Remissyjnego Dekretu amis-
sya zapisana nazawsze na niestawających zostanie. Oczém
dla trzykrotnego ogłoszenia do Gazety Kuryera Litew-
skiego podając zawiadomia.

Tomasz Szukiewicz Prezydujący.

Józefat Lipski Exdywizor.

Ignacy Domeyko Exdywizor.

2. Familia UUr. Znosków i dalszego rodzeństwa,
w odpowiedzi na doniesienie w Numerach 68, 69 i 71
Dodatku do Kuryera Litew. roku bieżącego pomieszczony,
o domie murowanym w mieście Wilnie w końcu końskiego
targu pod Nrem 1256, odwołując się do uczynionego
przez się dawniey w Dodatku do Kuryera Litew. pod d.
30 grudnia 1811 roku Nr. 164 ostrzeżenia, sądzi bydl
swoim obowiązkiem podać do powszechney wiadomości, że
o bezprawne zawładanie przez różne osoby majątku ze-
szlęcy Anieli z Znosków Kmiecowskiej, a w szczególności
wyż rzeczoney domu z ogrodem, po oddaleniu się nie-
wiadomo w które strony jeszcze w roku 1811, syna jey
Kazimierza Kmiecowskiego jako jedynaego dziedzica, na
familiję UUr. Znosków przez Sukcessyą spadającego, roz-
winęła w Litewsko-Wileńskim Głównym Sądzie 2go De-
partamentu proceder; a zatym nikt bez narażenia się na
próżną stratę, w żadne układy o possessyą rzeczoney
domu z osobami teraz władającymi wchodzić nie może.

2. Litewsko-Wileński Gubernski Rząd wzywa
zyczących kupić dom murowany Starozakonnego
Leyby Berkowicza, w mieście Wilnie na Snipiskim
przedmieściu sytuowany, aby jawili się dla licyta-
cyi do niniejszego Rządu na termina: pierwszy
5go, drugi 8go i trzeci ostateczny 15 Januاری
miesiąca następnego 1818 roku, gdzie będzie
im objawione opisanie wzmienionego domu i cena
onego. Roku 1817 Oktobra 10 dnia,

Expedytor Jan Sokółowski.

Nowe Dzieła

1 Obwieszcza się Prześwietna Publiczność, i
w drukarni W. Zawadzkiego Typografa Wi-
leńskiego, wybija się Dzieło pod napisem: *Pie-
śni i Epodow Q. Horacyusza nowe tłumaczenie
wierszem Polskim przez Tadeusza Szostakow-
skiego.* Programma ogłaszające suskrypcyą na
to dzieło i służące w niey za bilety już wyszło
z pod prassy i złożone iest u Autora mieszka-
jącego na trzecim piętrze w kamienicy JW.
Spitznagla i w części u Redaktora Kuryera Li-
teńskiego W. Marcinowskiego. Nie przedaie
się Programma tylko osobom prenumerującym
na Dzieło, którego ieden exemplarz na weli-
nowym papierze ma cenę rubli srebrnych trzy,
na papierze wodnym rubli srebrnych dwa. Zyc-
ząca przeto Publiczność wesprzeć zamiar Pi-
sarza prenumeratą, zaprasza się udadź na wspo-
mnione mieysca, dla iey opłacenia przy wzię-
ciu prospektu do Dzieła.

Tegoż Autora wyszła na widok Oda na p-
chwale Rządów ALEXANDRA Igo napisana.
Dostać można u Autora i w Xiegarniach JPP. Za-
wadzkiego i XX. Pijarów, ieden exemplarz po
złotemu. Prenumerującym na nowy przekład
Poezyi Horacego rozdaie się bez opłaty.

1. Wychodzi dzieło patry tyczne Wincentego
z Ciechanowców Kiszki Zgerskiego, pod tytułem:
*Złota Wolność, czyli Alexander I. Cesarz Rosyjski
Król Polski;* opera we zch aktach. Cena exem-
plarza pół rubla srebrnego. Ponieważ prenume-
racya dzieł, iest ważnym czynem w postępie lite-
ratury, przeto autor, na wymiar winnego prenume-
ratoróm szacunku, pomiesci w sztuce swoiey ozdo-
bne tableau, wieńczące ich imiona. Adres prenume-
raty do wydawcy dzieła, w Wilnie, w wileńskim rzym-
sko-katolickim duchownym Konsystorzu — Lub da
Xiegarni JP. Moritza.

Wypada uprzedzić, iż allegorya Złotey Wolno-
ści, pod tymże godłem w operze zawarta, niema
bynajmniej na celu dzieiow prawdziwych, lecz wy-
stawiając pomysłność i ucisk, pod przybraniami wy-
obraźni tego obojga nazwiskami, kreśli tylko zale-
ty powszechnego szczęścia narodow, pod zmysłoną
osobą Alcydama — kłęski zaś tyraństwa, pod nazwi-
skiem Asteryona; zatem Asteryon, nie maluje ży-
jącej osoby, znacząc iedynie tyraństwo. Niechce
poeta, ani nawet może komukolwiek przypisać imię
powszechnego tyrańcy; dosyć rzutu oka na powsze-
chne dzieie i charakter nadany Asteryonowi aby
się o tém przeświadczyć, że wcale daleki, odniec-
baczego szarpania wszelkiej dobrze zasłużoney star-
wy, idąc iedynie za uwielbieniem *Powróciciela swo-
hod* swoiey ziemi, wystawuje Alcydama w przymior-
tach godnych hołdu krajowego *powszechnemu Oj-
cu ludow.*

1. Na ulicy Zamkowej na przeciw
Kardynalii w domie JPana Jakubowskier-
go pod Nrem 125 są do sprzedania Pan-
taliony i Fortepiana, nowe mahoniowe
na sześć oktav.

2. Na zaułku S. Michała pod Nrem 135. znajduje
się Guwerner, posiadający różne Języki i inne nauki.

DODATEK DRUGI

Dalszy ciąg katalogu xiegarni Uniwersyteckiej.

- Blanchard** Preceptes de l'éducation des deux sexes, à l'usage des familles chretiennes 2. vol. in 12. Lyon an XI. relié en veau . . . 2 R. 90 C.
- Aventures les plus curieuses, des voyageurs, extraites des relations anciennes et modernes. Ouvrage propre à l'instruction et à l'amusement; en faisant suite au voyageur de la jeunesse. Orné de 32. gravures en taille douce 4. vol. in 12. fig. Paris 1816. . . . 4 R. 80 C.
- Blanvillain.** Pariseum, ou tableau de Paris en l'an XII. Paris 12. . . . 1 R. 30 C.
- Blaynev.** (Lord) Relation d'un voyage forcé en Espagne et en France, traduit de l'anglais, avec des notes du traducteur 2. vol. in 8vo. Paris 1815. . . . 4 R.
- Blond (le),** l'Aritmetique de l'Officier contenant les principales operations de cette science. Paris 1766. in 8vo. . . . 1 R. 85 C.
- Blondel,** la tenue des livres de commerce à parties simples, et à parties doubles ouvrage utile à ceux qui désirent s'instruire de cette science, seuls et sans maitres, il est divisé en deux parties 4to Lyon an IX. 1810. . . . 4 R. 20 C.
- Bloomfield** R. le valet du fermier. poeme champêtre trad. de l'Angl. sur la dernière edition orné de 10 grav. Paris an X. 12. 1 R. 75 C.
- Blumenbach,** De l'unité du genre humain et de ses variétés 8vo Paris 1804. . . . 1 R. 90 C.
- Boccace** T. Contes, trad. nouvelle 10. vol. in 12. Londres 1791. relié en veau. . . . 8 R.
- Bock** Histoire du tribunal secret d'après les lois et les constitutions de l'empire germanique 1. vol. in 8vo. Paris . . . . 70 C.
- Böttiger** C. A. Sabine, matinées d'une dame romaine à sa toilette; vers la fin du premier siècle de l'ère chrétienne, pour servir à l'histoire de la vie privée des romains, et à l'intelligence des auteurs anciens; trad. de l'alle. 1. vol. in 8vo. 1816. fig. . . . . 2 R. 40 C.
- Boieldieu** De l'influence de la chaire, du théâtre et du barreau, dans la société civile, et de l'importance de leur rétablissement, sur les bases qui peuvent relever en France, leur ancienne et véritable splendeur; ouvrage politique et moral. 8vo. Paris 1804. . . . 1 R. 10 C.
- Boileau** (Mme Melanié de) Azélie ou les vicissitudes 3. vol. in 12. Paris 1817. . . . 2 R. 50 C.
- **Despréaux** Oeuvres, nouvelle édition. Avec des éclaircissemens historiques donnés par lui même et rédigés par N. **Brossette**; augmentée de plusieurs pièces, tant de l'auteur, qu'ayant rapport à ses ouvrages; avec des remarques et des dissertations critiques par M. de Saint Marc 5. vol. in 12mo. enrichie de figures d'après Picart Paris 1747. (édition rare) . . . . 10 R.
- **Depreaux,** Oeuvres complètes, contenant ses écrits en prose, sa traduction de Longin, ses lettres à Racine; **Brossette**, et à diverses autres personnes avec les variantes, le texte d'Horace de Jovenal etc. imité par Boileau, et les notes historiques et critiques; précédés d'un discours sur le caractère et l'influence des oeuvres de l'auteur, et d'une vie abrégé de ce poète 3. vol. in 12mo. Paris 1816. . . . . 4 R.
- **L. J.** Code des faillites 1. vol. in 12mo. Paris 1806. . . . . 55 C.
- Boisgelin,** Louis de, (Chevalier de Malte) Malte ancienne et moderne, contenant la description de cette ile, son histoire naturelle, celle de ses differens gouvernemens; la description de ses monumens antiques; un traité complet des finances de l'ordre; l'Histoire des chevaliers de St. Jean de Jérusalem depuis les tems les plus reculés jusqu'à l'an 1800, et la relation des événemens qui ont accompagné l'entrée des Français dans Malte et sa conquête par les Anglais. Edition française, publiée par M. de Fortia (de Pilles). Orné d'une carte nouvelle des îles de Malte et du Goze 3. vol. 8. Paris 1809. 4 R. 80 C.
- **L.** Malte ancienne et moderne contenant la description de cette ile son histoire naturelle, celle des ses differens gouvernemens, la description de ses monumens antiques, un traité com-
- plet de finances de l'ordre, l'histoire des chevaliers de St. Jean de Jérusalem depuis les tems les plus reculés jusqu'à l'an 1800. et la relation des evenemens qui ont accompagné l'entrée des Français dans Malte et sa conquête par les Anglais 8vo. Marseille 1805. . . . . 2 R. 50 C.
- Boispreaux,** Histoire abregée des couronnemens, sacres et inaugurations des empereurs, rois et autres souverains de l'univers 12mo. fig. Paris 1805. . . . . 70 C.
- Bolinbroke.** (Lord Viscomte), Lettres historiques politiques depuis 1710. jusqu'en 1736, contenant le secret des négociations de la paix d'Utrecht etc. 3. vol. in 8vo. Paris 1808. . . . . 9 R.
- Bonaparte** (Lucian prince de Canino). Charlemagne ou l'Eglise délivrée poème en 24. chants 2. vol. in 8vo. grand pap. vel. Paris 1814. 6 R.
- Bonneval** (Comte), (officier-général au service de Luis XIV. Roi de France; Lieutenant Feld-marchal aux services de Joseph 1er et de Charles VI. empereurs d'Allemagne; Bacha à trois queux et guoverneur de l'Arabie petrée de l'isle de Chio etc. sous les Empereurs Achmet III. et Makmoud premier) Memoires nouv. ed. avec des notes historiques etc. avec son portrait 2. vol. in 8vo. Paris 1806. . . . . 4 R.
- Borda.** Ch. de, Description et usage du cercle de reflexion, avec différentes methodes pour calculer les observations nautiques 2e edit. Paris 1802. in 4to. . . . . 1 R. 65 C.
- Bossuet.** Discours sur l'histoire Universelle 4. vol. et la continuation du même ouvrage depuis l'an 801. jusqu'en 1661. ou depuis l'Empire de Charlemagne jusqu'à la naissance du Dauphin, sur les manuscrits autographes du même avec une table générale des matieres 2. vol. en tout 6. vol. in 18. Paris 1815. . . . . 3 R. 20 C.
- Histoire universelle, continué par Gin 2. vol. in 12mo. Paris . . . . . 2 R. 80 C.
- l'Eiseignement de l'eglise catholique sur le dogme et sur la morale, recuelli par Lucet 6. vol. in 8vo. Paris an XII. . . . . 21 R.
- Oraisons funebres 2. vol. in 12mo. Paris an X. edit. sur pap. velin relié en veau 3 R. 50 C.
- Les mêmes édition stereotype d'Herhan. 2. vol. in 18. Paris an X. relié . . . . 1 R. 40 C.
- Les mêmes ed. stereot. de Didot 18. 35 C.
- Les même avec un commentaire de Bourlet de Vauxcelles 8. Paris 1805. . . . . 1 R. 90 C.
- Bossut.** Histoire de mathematiques. Paris 1810. 2. vol. in 8vo. . . . . 4 R. 80 C.
- Traité theorique et experimental d'Hydrodynamique 2. vol. in 8vo. Paris 1786. relié en veau, ... 4 R. 80 C.
- Boucharlat** Elemens de calcul différentiel et de calcul integral in 8vo. Paris 1814. 1 R. 80 C.
- Elemens de Mecanique in 8vo. 1815. 2 R. 40 C.
- Boucher.** Institutions au droit maritime ouvrage complet sur la legislation maritime ayant pour base l'ordonance de 1681. à la quelle sont adoptées les lois de l'ancien et de nouveau régime etc. 4to. portr. Paris an XII. . . . . 7 R.
- Les principes du droit civil. proprement dit, et du droit commercial, comparés; ouvrage contenant les principales contraverses de la jurisprudence commerciale 2. vol. in 8, Paris 1804. 4 R.
- Boudon,** Lettres lithuanieunes 1. vol. in 12mo. Wilna 1806. . . . . 60 C.
- Boufflers,** Eloge historique de Mr. l'Abbé Barthélémy, l'un des quarante de la ci-devant Academie Française prononcé à une séance publique de la 2e classe de l'Institut le 13. août 1806. Paris 8vo. . . . . 60 C.
- Ouvres, nouv. edit. seule complete 2. vol. in 8vo. carré fin d'Auvergne, imprimés par Didot et ornés de 17. gravures bien executées Paris 1813. . . . . 6 R.
- Bougeant,** Histoire du traité de Westphalie ou des négociations qui se firent à Münster et à Osnabrüg, pour établir la Paix entre toutes les puissances de l'Europe, composé principalement sur les mémoires de la Cour et des plenipotentiaires de France 3. v. 4. Paris 1751. relié 10 R. 50 C.

- bugue ér.* Nouveau traité de navigation, contenant la théorie et la pratique du pilotage, revu et abrégé par l'Abbé de la Caille 3e edit. augmenté par M. de la Lande. Paris 1792. 8. relié 3 R. 20 C.
- Traité d'Optique 1. vol. 4. Paris 7 R. 20 C.
- Traité d'Optique sur la gradation de la lumière publiée par de Lacaille. Paris 1760. 4. vol. en veau . . . . . 2 R. 70 C.
- Bouilly*, J. N. Conseils à ma fille, 3e ed. 2. vol. 12. avec des vignettes Petersbourg 1815. 1 R. 50 C.
- Boulanger*, l'Antiquité dévoilée par ses usages, ou examen critique des principales opinions, cérémonies, et institutions religieuses et politiques des differens peuples de la terre, 3. vol. in 12mo. 1777. . . . . 3 R. 20 C.
- Oeuvres, contenant:
1. L'antiquité dévoilée par ses usages 4. vol.
  2. Recherches sur l'origine du despotisme oriental 1. vol.
  3. Dissertation sur Elie Ennoch suivie d'une dissertation sur les incertitudes qui concernent les premiers écrivains de l'antiquité et d'un traité mathématique sur le bonheur. Le Christianisme dévoilé ou examen des principes et des effets de la religion chrétienne 1. vol.
  5. Examen critique de saint Paul 1. vol.
  6. Ouvres mêlées, contenant différens articles extraits de l'Encyclopedie; savoir *Lorvées, Deluge, Guépres Langue hébraïque* 1. vol.
  7. Essai philosophique sur le gouvernement où l'on prouve l'influence de la religion sur la politique. En tout 10. vol. in 18. relié en veau Paris 1791 . . . . . 8 R. 50 C.
- Boulard* Histoire abrégée des republics anciennes et modernes où l'on voit leur origine, et leur établissement et les causes de leur ruine 4. vol. in 18. fig. Paris . . . . . 1 R. 10 C.
- Bourgelat*, C. Essai théorique et pratique sur la ferrure à l'usage des élèves des écoles vétérinaires 8vo. Paris 1804. . . . . 1 R. 50 C.
- Bourgoing* J. F. Tableau de l'Espagne moderne, Paris an XI. 3. vol. in 8vo et atlas 4to. 8 R. 60 C.
- Bouton* (le) de Rose, ou les étrennes à la beauté 18. Paris 1805. . . . . 55 C.
- Bouyer Desmortiers*, Mémoire ou considerations sur les sourds-muets de naissance, et sur les moyens de donner l'ouïe et la parole à ceux qui en sont susceptibles, avec une gravure Paris an VIII. in 8vo. . . . . 1 R. 10 C.
- Boyer* Dictionnaire anglais-français et français-anglais, avec la prononciation de l'anglais, à l'usage de français, nouv. edit. imprimée d'après la 22e publié à Londres en 1814. par M. Salomon 2. forts vol. in 8vo. à 3. colonnes, très grande justificat: Paris 1815. . . . . 6 R.
- Traité complet d'Anatomie ou description de toutes les parties du corps humain. Paris 1809. in 8vo. 4. vol. . . . . 9 R. 35 C.
- Brard* C. P. Manuel du Minéralogiste et de géologue voyageur, Paris an XIII. in 12. 1 R. 30 C.
- Bréhan*. (Almarie de) le mot et la chose expliqués par les dérivés du latin, Paris 1807. 4tom en 2. vol. in 8vo. . . . . 4. 80 C.
- Breislac* Scip. Voyages phisiques et litologiques dans la Campanie; suivies d'un mémoire sur la constitution phisique de Rome, trad. de l'Italien Paris an IX. 2. vol. in 8vo. . . . . 4 R. 70 C.
- Breton* Bibliothèque géographique et instructive des jeunes gens, ou recueil de voyages interessans pour l'instruction et l'amusement de la jeunesse orné de cartes et des figures 72. vol. 18. Paris 1802-1808. . . . . 54 R.
- Bibliothèque historique à l'usage des jeunes gens, ou précis des histoires générales et particulières de tous les peuples anciens et modernes. Extrait des differents auteurs, et traduites de diverses langues; 40. vol. in 18. avec figures et cartes géographiques. Paris 1813. 28 R. 75 C.
- Nouveaux élémens de littérature, ou analyse raisonnée des differens genres de compositions littéraires et de meilleurs ouvrages classiques, anciens et modernes, français et étrangers; 5. vol. in 18. Paris 1817. . . . . 4 R. 40 C.
- Histoire de la Grece, jusqu'à la conquête de ce pays par les Romains, trad. des ouvrages de *Milfort, Eichstoedt, Gillies Mannert*, et *Gast*. à l'usage des jeunes gens 18. vol. in 18. ornés de 3. cartes géographiques et de 8. jol. portr. en taille douce Paris 1816. 10 R. 80 C.
- Histoire de la Republique Romaine d'après *Fergusson* et *Beck*; suivie de la description de Rome ancienne par *F. Schoell* etc. à l'usage des jeunes gens 12. vol. in 18. orné d'un plan de Rome et de 10. jol. portraits en taille douce Paris 1816. . . . . 7 R. 20 C.
- Bres* L'Indous, ou la fille aux deux pères 6. vol. in 12mo. fig. Paris 1809. . . . . 6 R. 20 C.
- Bridgetina* ou les philosophes modernes trad. de l'angl. sur la 2de edit. 4. vol. in 12mo. fig. Paris 1802. . . . . 3 R.
- Briede* Traité de phtysie pulmonaire 2. vol. in 8vo. Paris . . . . . 3 R. 20 C.
- Brisson*. Traité élémentaire ou principes de physique fondés sur les connoissances les plus certaines tant anciennes, que modernes, et confirmés par l'expérience. Paris 1789. 3 vol. in 8vo. . . . . 8 R.
- J. Dictionnaire raisonné de physique 2de edit. Paris 1800. 8vo. 6. vol. et atlas in 4to. 16 R. 50 C.
- Pesanteur spécifique des corps. ouvrage utile à l'histoire naturelle à la physique aux arts et au commerce 4to. Paris 1787. . . . . 4 R.
- Brisson de Warville*. Le chateau du Mystère ou Adolphe et Eugénie 4. vol. in 12mo. avec figures. Paris 1817. . . . . 3 R. 75 C.
- Nouveau voyage dans les états unis de l'Amérique septentrionale 3. vol. in 8vo. Paris 1791. relié . . . . . 8 R.
- Brogniart* Traité élémentaire de minéralogie, avec des applications aux arts; ouvrage destiné à l'enseignement dans les lycées nationaux 2. vol. in 8vo. Paris 1807. . . . . 6 R. 50 C.
- Brosses* de Ch. Lettres historiques et critiques sur l'Italie Paris an VII. 3. vol. in 8vo. . . . . 5 R.
- Brown* Elémens de médecine, traduits de l'original latin, avec des additions et des notes de l'auteur, d'après sa traduction anglaise et avec la table de *Lyuk* par *Fouquier* 1. vol. in 8vo. Paris 1805. . . . . 2 R. 50 C.
- Bruet*, Bibliothèque pour les enfans 6. vol in 12. Dresde . . . . . 2 R. 60 C.
- Buch* Voyage en Norvege et en Laponie fait en 1807. et 1808. 2. vol. in 8vo. avec cartes Paris 1816. . . . . 4 R. 80 C.
- Buchan*. Médecine domestique, dern. edit. 5. vol. in 8vo. Paris 1802. . . . . 9 R.
- Buchoz* l'art de connaitre et de designer le pouls par les notes de musique, de guerir par son moyen la melancolie, et le tarentisme, qui est une espèce de melancolie; accompagné de 119. observations etc. 8vo. Paris 1806. . . . . 85 C.
- Buffon*. Abregé de l'histoire naturelle classé par ordre, genres et especes selon le systeme de *Lynné* 4. vol. in 8vo. Paris an XI. relié en veau fig. noirs . . . . .
- Le petit des enfans, ou extrait d'histoire naturelle de quadrupedes, reptiles, des poissons, et des oiseaux, pour l'instruction de la jeunesse avec fig. Paris an XIII. 18. . . . . 65 C.
- De la jeunesse 4. vol. in 18. avec beaucoup des figures Paris . . . . . 2 R. 80 C.
- Histoire naturelle générale et particuliere redigé par C. S. *Somméni* 120. vol. in 8vo. avec fig. relié en veau . . . . . 320 R.
- Histoire naturelle, classée par ordres, genres, et especes d'après le systeme de *Linné* avec les caractères génériques et la nomenclature, *linnéenne* par *René-Richard Castel*, 80. vol. in 18. relié en veau figur. noires . . . . . 134 R.
- Bugny Polion*, ou le siècle d'Auguste 4. vol. in 8vo. Paris 1808. . . . . 10 R. 10 C.
- Burke* *Edm.* Recherche philosophique sur l'origine des nos idées du sublime et du beau, trad. de l'angl. sur la 7e edit. par de *Lavaissé* 8vo. Paris 1803. . . . . 1 R. 20 C.
- Burney*, *Miss Evelina*, ou l'entrée d'une jeune personne dans le monde trad. de l'anglais 2. vol. in 12mo. Paris 1816. . . . . 1 R. 60 C.
- (*Miss*, auteur d'*evelina*, *Cécilia*, et *Camilla*) *La Femme errante*; trad. de l'angl. 5. vol. in 12mo. Paris 1815. . . . . 6 R.
- Butet* *P. R. F.* Abregé d'un cours complet de Lexicologie à l'usage des élèves de la 4me classe de l'école polytechnique Paris IX. 2. gr. vol. in 8vo. . . . . 3 R. 25 C.
- Cabanis*. Rapport du physique et du morale de l'homme 2de édition. Paris 1805. 6 R. 30 C.
- Cadet*, C. L. Dictionnaire de Chymie, contenant la théorie et la pratique de cette science, son application à l'histoire naturelle et aux arts 4. vol. in 8vo. Paris 1803. . . . . 11 R.